

Les truites de la riera Major de Viladrau

JOAN SERRA GROS

The trout of the riera Major of Viladrau

Aquesta és una història basada en fets reals de com van arribar les truites als rius i rieres de Viladrau, història a ben segur poc coneguda però emocionant en si. Fins 1958 a Viladrau sols es podia pescar algun barb de muntanya. Aleshores es col·locaren capsos viuers per repoblar la riera Major de truites. Al 1960 es funda la Societat de Pescadors de Viladrau, i més tard es crea la zona de pesca controlada, per evitar la sobrepesca. Al 1997 es funda a Viladrau la reconeguda Escola de Pesca a Mosca Espinzella. La Societat de Pescadors crearà al 2007 la zona de pesca sense mort TE13, que juntament amb el pla de recuperació de la riera Major, ha d'ajudar en un futur al manteniment del patrimoni natural i la truita als nostres rius i rierols.

Paraules clau: pesca a mosca, truita, Viladrau.

This is a story based on real events about how the trout arrived at the rivers and streams of Viladrau, a story that is certainly little known but exciting in itself. Until 1958, only a few mountain barbs could be fished in Viladrau. Then fish hatchery boxes were placed to repopulate the riera Major with trouts. The Viladrau Fishermen Society was founded in 1960, and later the controlled fishing preserve was created to prevent overfishing. In 1997 the renowned Espinzella Fly-Fishing School was founded in Viladrau. The Fishermen Society would create the TE13 catch and release fishing area in 2007, which, together with the riera Major recovery plan, should contribute to maintain the natural heritage and trout in our rivers and streams in the future.

Keywords: fly fishing, trout, Viladrau.

Corria la primavera de l'any 1958 i en els rius i rieres del Montseny no hi havia quasi cap peix. Testimonialment en algun rierol es podia trobar algun barb de muntanya, poca cosa pels aficionats pescadors de la zona, que decidiren fer quelcom per aprofitar les aigües pures i cristal·lines del Montseny, que a ben segur podria ser un bon lloc per la truita de riu.

Dit i fet, capitanejats per un gran aficionat a la pesca, Joan Serra Vigas (1930-2011), un grup de viladrauencs, per mitja del contraban, i via Andorra, aconseguiren fer arribar a Viladrau un bon grapat de capsos viver (capsos de plàstic quadrat on es col·loquen els ous de truita abans d'eclosionar, i que són de gran utilitat per repoblar rius) procedents dels Alps austríacs (o sigui de cepa fario centreeuropea) que foren depositades a les capçaleres de la riera Major, la riera de Sant Segimon, la riera de les Truites i la Tordera, tot amb el màxim secret. La col·locació de les capsos viver va ésser laboriosa i no exempta de dificultat. En ocasions a peu carregats amb motxilles a l'esquena, i d'altres, com era habitual a l'època, amb les incombustibles Montesa Impala com a mitjà de transport (tota una odissea).

Després de dos anys, pel 1960 es començà a pescar truites al Montseny, doncs la sembra de les capsos viver va ser un èxit gràcies a la bona qualitat de l'aigua i l'existència de bon aliment (cuques, mosquits, larves, etc...) a les rieres, cosa que fa que al Montseny les truites tinguin un creixement molt ràpid, entre 20 i 22 cm en 2 o 3 anys. Actualment les truites que viuen als rius i rierols del Montseny són les besnètes de les que van néixer el 1958.

SOCIETAT DE PESCADORS DE VILADRAU

Com era d'esperar, la inquietud dels nous pescadors portà la creació, al 1960, de la Societat de Pescadors de Viladrau, i de manera lògica és escollit president Joan Serra, qui seria després nomenat Guarda Honorífic per l'antiga ICONA (Institut per a la Conservació de la Naturalesa), càrrec que tindrà també amb la Generalitat de Catalunya més de 50 anys, i que convertirà en Joan en l'autèntic "àngel" de la riera Major, responsable de la bona població de truites existent gràcies a les seves tasques de protecció del medi.

Durant molts anys la riera Major, la riera de Sant Segimon i la Tordera han estat zones de pesca totalment lliures fins l'arribada de la creació de les Zones de Pesca Controlada (antics "Cotos" de Pesca) donada la necessitat de regular la pesca.

Truita a la riera Major de Viladrau. (Foto J. Serra, maig 2020).

Creació de la zona de pesca controlada

Arrel d'un abocament descontrolat de purins (1991) de la finca el Segalàs de Viladrau, que mata més de 3.000 truites a la riera Major, hom decideix fer quelcom per recuperar la població de truites. Ben assessorats per l'aleshores Cap del Servei de Pesca de la delegació de Girona de la Generalitat de Catalunya, sr. Mataix, es decideix fer el pas i tancar part de la muntanya en refugis a partir del Noguer i el Gorg Negre aigües amunt, amb un total de 14 km de refugis i crear una Zona de Pesca Controlada de 7 km a la riera Major i 4 km a la de Sant Segimon, de moment amb captura de només 4 truites i amb un límit de 30 pescadors diaris i amb 4 dies de pesca a la setmana (dimecres/dijous/dissabte/diumenge), o sigui promovent la pesca de qualitat per sobre de la pesca de quantitat.

En aquests anys en que la pesca a la riera Major queda delimitada a poc espai, de manera natural les truites tornen a poblar les aigües de la riera, ja que les capçales no foren afectades per l'abocament i moltes truites baixen dels refugis i es continuen reproduint amb normalitat.

Escala de peixos a la riera Major de Viladrau. (Foto J. Serra, maig 2020).

Escola de Pesca a Mosca Espinzella

Al 1997 té lloc la creació de l'Escola de Pesca a Mosca Espinzella, per part de Joan Serra Gros (fill de Joan Serra Vigas) i Santi Llorca, dos especialistes de la pesca a mosca. L'Escola és un punt d'inflexió de la Societat de

Escola de Pesca Espinzella Viladrau. (Foto J. Serra, abril 2018).

Pescadors de Viladrau, per on han passat gran quantitat de pescadors d'arreu de Catalunya i d'altres comunitats autònomes, pescadors que han vingut a fer el seu Curs d'Iniciació a la Pesca amb Mosca. L'Escola de Pesca a Mosca Espinzella està situada a l'embassament del mateix nom, té un ampli reconeixement per part de tots els estaments oficials, premsa, aficionats, etc... Ha estat l'única que ha subsistit al pas dels anys agafant un bon prestigi sempre amb el patrocini de Nestle Waters – Aigua de Viladrau, sponsor de la pròpia Societat de Pescadors de Viladrau.

Zona de Pesca Sense Mort TE13

El 2007, prèvia aprovació de l'Assemblea General de la Societat de Pescadors, tot el domini pescable de Viladrau, 7 km de la riera Major i 4 km de la riera de Sant Segimon, juntament amb l'embassament d'Espinzeila, passa a ser de la modalitat de Pesca Sense Mort, essent una de les Societats de Pescadors pioneres en fer aquest pas lògic cap a la pesca esportiva sense captures, amb la finalitat de protegir i augmentar les poblacions de truites.

Durant un bon període de temps la Societat de Pescadors de Viladrau aposta per a l'autoregeneració del riu, és a dir l'absència de repoblacions, i el manteniment de les poblacions existents només amb la reproducció natural que fan les truites nadiues del riu, el que fa que la població sigui molt estable amb una bona corba de població (existència de totes mides, petites i grans).

Truita riera Major Viladrau. (Foto J. Serra, maig 2020).

AFECTACIONS A LA RIERA MAJOR

Un dels problemes més seriosos els darrers anys, a part de la manca de precipitacions (pluja i neu poc generoses), ha estat l'augment de la sorra o sauló, en part producte d'obres vora la llera de la riera Major que han afectat sobretot el tram de pont de Molins a la Noguerola, i sobretot a la seva població juvenil de truites i a la fressa.

Recordem que la truita aquí al Montseny es reproduïx, posa els ous (fressa) normalment quan comença a glaçar de veritat i el fred és viu, normalment a primers de desembre, i neixen les truites a partir de Sant Josep al març, si fa bon temps.

Vista la situació generada per l'augment del sauló, la Societat de Pescadors de Viladrau decideix al 2018 fer un pla de recuperació de la riera Major per intentar recuperar aquest sector malmès. Es compta amb el concurs de l'Agència Catalana de l'Aigua, la Generalitat de Catalunya (Àrea de Pesca Continental), la Federació Catalana de Pesca, l'Ajuntament de Viladrau, i les empreses "Liquats Vegetals" i "Nestle Waters Aigua de Viladrau", a més de nombrosos voluntaris de la pròpia Societat, de l'Alberg Santa Marta (Centre d'Educació Ambiental) i també de la nova entitat "Aigua i Natura".

Riera Major de Viladrau. (Foto J. Serra, maig 2020).

Les primeres actuacions suposen treballar a la riera Major tant traient sorra a ma, com recollint deixalles.

El pla de recuperació consisteix en fer quatre basses de retenció de sorra en punts estratègics, amb la finalitat d'un millor control del sauló. Els dos primers anys les despeses van córrer a càrrec de "Liquats Vegetals" i en l'actualitat és l'Ajuntament de Viladrau qui es responsabilitza de les obres de buidatge que normalment es fan a la tardor per preparar i prevenir per les pluges de primavera. L'extracció de la sorra ha arribat algun any a les 250 tones.

Al mateix temps que les basses, s'ha repoblat cada un dels anys amb 15.000 alevins de 3 cm de cepa fario centreeuropea, igual que les nadiues del riu gentilesa de la Generalitat de Catalunya (el grau de supervivència arribant a adults és de 1%). També l'any 2019 es varen sembrar 300 truites adultes de 16 a 21 cm fario centreeuropea que va finançar l'Ajuntament de Viladrau. El 2021 va ésser la Generalitat de Catalunya qui va subministrar 300 truites adultes de 21 a 25 cm.

El resultat de totes aquestes accions és una considerable millora del tram comprés entre pont de Molins i la Noguerola, no obstant cal ésser conscient que quan el medi natural pateix una agressió és molt difícil retornar a l'estat primitiu al 100%.

El canvi climàtic, per molt que pesi a alguns, el tenim aquí. No plou ni neva com abans, i a més el canvi ens porta episodis extrems (Glòria, Filomena), pluja desbordant, calor excepcional i sequera que de ben segur ens complicaran la conservació de la riera Major, però seguirem treballant, ja que la conservació del patrimoni natural és un deure i una obligació que tenim per a futures generacions perquè puguin gaudir com nosaltres el nostre Montseny i el nostre esport de la pesca a mosca.

REFERÈNCIES

SOCIETAT DE PESCADORS DE VILADRAU (2022), <www.pescamoscaviladrau.com>.